

KYSELYRAPORTTI 5/2023

20

23

Suomalaiset myötämielisiä Ukrainan tukemiseen

Valtaosa suomalaisista olisi valmis lisäämään EU-maiden ja Pohjoismaiden välistä yhteistyötä Ukrainan tukemiseksi. Myös Venäjää avustavien maiden sanktiointia ja painostusta tulisi kyselyn mukaan lisätä. Niin ikä selvä enemmistö kokee, että Ukrainalla on täysi oikeus iskeä venäläisiin sotilaskohteisiin myös Venäjän alueella.

Tässä raportissa tarkastellaan suomalaisten mielipiteitä Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan neljän konkreettisen ulottuvuuden kautta. Kyselyssä selvitettiin suomalaisten suhtautumista Ukrainan tukemisen vahvistamiseen kansainvälisellä yhteistyöllä muiden EU-maiden ja pohjoismaiden kesken, Venäjä-mielisten maiden sanktioimiseen sekä Ukrainan oikeutukseen iskeä venäläisiin sotilaskohteisiin Venäjän alueella.

Kyselytutkimuksessa vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa asteikolla 1–10 (1= ei lainkaan samaa mieltä, 10=täysin samaa mieltä) seuraaviin neljään väittämään:

1. Ukrainan aseavun rahoittamiseksi on tarvittaessa tehtävä EU-maiden kesken vapaaehtoista hallitustenvälistä yhteistyötä, jotta mahdollisesti Venäjälle myötämieliset jäsenmaat eivät pystyisi estämään sitä.
2. Ukrainalla on täysi oikeus iskeä venäläisiin sotilaskohteisiin myös Venäjän alueella.
3. Suomen on nykyistä voimakkaammin toimittava sen puolesta, että Venäjää avustavia maita kuten Irania sanktioidaan ja painostetaan kansainvälisillä päätöksillä entistä laajemmin.
4. Pohjoismaiden on tiivistettävä yhteistyötään esimerkiksi puolustusvälineteollisuudessa Ukrainan auttamiseksi siltä varalta, että jotkut muut maat vähentävät aseellista apuaan.

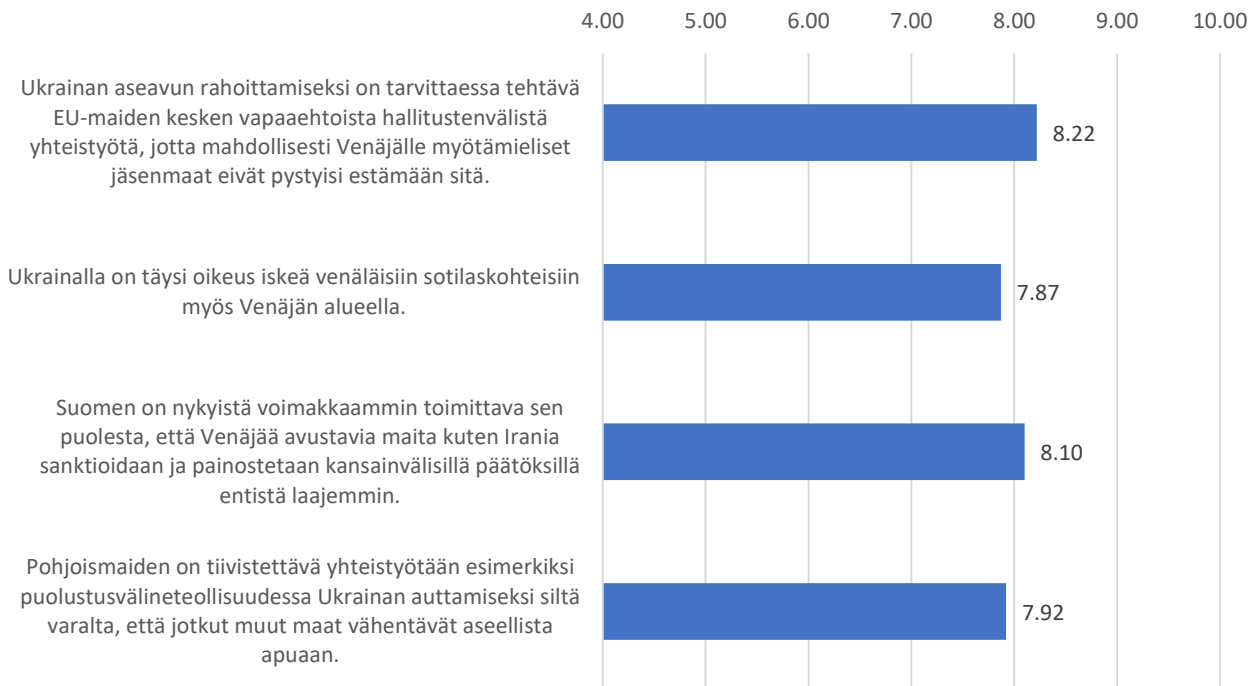
Raportti on jaettu kahteen osioon. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan eroavaisuuksia vastaajien taustamuuttujien perusteella. Taustamuuttujia olivat vastaajien sukupuoli, ikä, asuinpaikka, koulutustaso, tulotaso ja asema työelämässä. Yleisellä tasolla voidaan todeta, ettei näillä taustamuuttujilla ollut suurta merkitystä mielipiteisiin, vaan vastaukset olivat kaikissa kysymyksissä melko lähellä kaikkien vastaajien keskiarvoa. Jonkin verran vaihteluväliä oli EOS (en osaa sanoa) -vastausten määrissä.

Toisessa osiossa tarkastellaan jokaista kysymystä erikseen vastaajien puoluekantojen perusteella. Vastaajat suhtautuivat puoluekannasta riippumatta myötämielisesti Ukrainan tukemiseen. Kokoomuksen kannattajat olivat kaikkien väittämien kanssa eniten samaa mieltä. Vasemmistoliiton kannattajat olivat väittämistä vähemmän samaa mieltä kuin muiden puolueiden kannattajat ja kaikki vastaajat keskimäärin.

Tutkimuksen aineisto kerättiin 8.–16.12.2023 Kantarin Forumissa. Aineisto sisältää 2.047 henkilön vastaukset. Kyseessä on Verianin käyttämä vastaajapaneeli, jossa tiedonsiirrossa hyödynnetään internetiä. Tulosten tilastollinen virhemarginaali on noin $\pm 2,1$ prosenttiyksikköä.

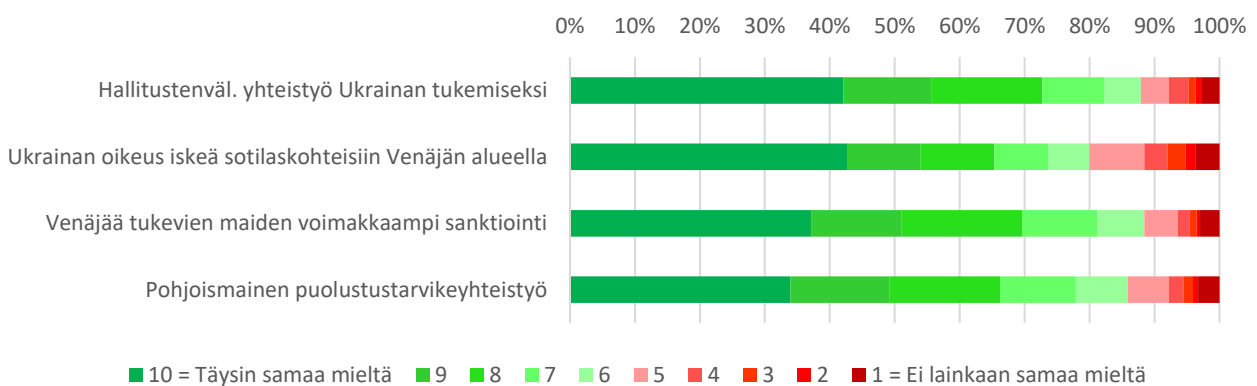
OSA 1: Vastausten tarkastelu erilaisten taustamuuttujien perusteella

Vastausten keskiarvo (1-10), kaikki vastaajat

Vastaajat olivat keskimäärin pitkälti samaa mieltä neljän väittämän kanssa, joissa esitettiin ehdotuksia ja näkemyksiä Ukrainan tukemisesta sekä oikeutusta Ukrainan toimiin sodankäynnissä. Myös kunkin kysymyksen vastausten sisäiset jakaumat poikkeavat toisistaan jonkin verran.

Kaikki kyselyn kysymykset, annettujen vastausten jakauma ilman EOS-vastauksia, %

Jokaisessa kysymyksessä vähintään 72 prosenttia kaikista vastaajista (EOS mukaan luettuna) suhtautui ainakin varovaisen myönteisesti vastaten vähintään arvon 6 asteikolla 1-10 (1=ei lainkaan ja 10=täysin samaa mieltä). Kaikissa väittämässä selvästi eniten vastauksia keräsi vaihtoehto ”täysin samaa mieltä”.

Vastaajien sukupuoli: miehet hieman myötämielisempiä kuin naiset

Kaikissa kysymyksissä miehet olivat jonkin verran voimakkaammin samanmielisiä väittämien kanssa. Esimerkiksi ensimmäisen väittämän kanssa naisista oli täysin samaa mieltä (10) 30 % vastaajista, kun miehistä täysin samaa mieltä (10) oli peräti 46 % vastaajista. Suurin piirtein sama jako oli sukupuolten välillä kaikissa kysymyksissä.

Vastaajien sukupuoli teki eroa myös ”en osaa sanoa” -vastauksille. Naisista EOS vastasi neljään kysymykseen 13–15 % vastaajista. Sen sijaan miesvastaajista EOS-vaihtoehdon valitsi neljässä kysymyksessä vain 4–5 % vastaajista.

Kommentti: Voi olla, että edelleen turvallisuuspoliittiset kysymykset koetaan olevan lähempänä miesten kuin naisten osaamisaluetta ja/tai miehillä on asepalveluksenkin käymisen myötä enemmän mielenkiintoa perehtyä tämän tematiikan yhteiskunnallisiin uutisiin ja kysymyksiin.

Vastaajien ikä: Vanhemmilla ikäluokilla hieman voimakkaampia näkemyksiä

Kaikissa neljässä kysymyksessä vastaajien ikä korreloi siihen, kuinka samanmielisiä väittämien kanssa oltiin. Nuorimpien eli alle 30-vuotiaiden vastaajien keskiarvo jäi alle 7,7 ja vastaavasti kaikissa kysymyksissä 50-vuotiaiden ja sitä vanhempien vastaajien keskiarvo ylitti kaikissa kysymyksissä luvun 8.

EOS-vastauksia annettiin selvästi enemmän nuorten vastaajien joukossa verrattuna vanhempiin ikäluokkiin. Esimerkiksi ensimmäisen väittämän kohdalla liittyen hallitusten väliseen yhteistyöhön alle 40-vuotiaista vastaajista 16,5 % valitsi EOS-vaihtoehdon. Vastaavasti yli 60-vuotiaiden joukossa EOS vastasi vain 4 %.

Kommentti: Ikäluokkien väliset erot eivät ole suuria, mutta niissä näyttää olevan systemaattinen ero. Mitä vanhempia vastaajia, sitä voimakkaammin nähdään tarvetta lisätä Ukrainan tukemista eri keinoin. Samoin valmius ottaa kantaa kysymyksiin kasvoi sitä mukaa, mitä vanhempi vastaajajoukko oli.

Vastaajien asuinpaikalla ei ollut merkitystä

Vastaajien asuinpaikkaa jaoteltiin kahdella tapaa. Ensinnäkin kartoitettiin, asuvatko he pääkaupunkiseudulla, kaupunkimaisissa kunnissa, taajaan asutuissa kunnissa vai maaseutumaisissa kunnissa. Toiseksi jako oli Helsinki-Uusimaa, Etelä-Suomi, Länsi-Suomi ja Pohjois- ja Itä-Suomi.

Vastaajamäärät vaihtelivat jonkin verran, esim. kaupunkimaisissa kunnissa oli yli 1000 vastaajaa, kun maaseutumaisissa kunnissa oli noin 200. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut suhteellisiin tuloksiin.

Vastaajien asuinpaikka kummallakaan jakoperusteella ei ollut merkitsevä muuttuja, vaan vastaukset jakaantuivat kaikissa kysymyksissä hyvin lähelle kaikkien vastaajien keskiarvoa riippumatta vastaajien asuinpaikasta.

Vastaajien koulutus

Vastaajat jaoteltiin koulutustason mukaan kolmeen kategoriaan: peruskoulutus, muu koulutus ja akateeminen koulutus. Kaikissa neljässä kysymyksessä vastaukset jakaantuivat koulutustasosta riippumatta samoin kuin kaikkien vastaajien keskiarvo. Suhtautuminen Ukrainan tukemiseen ei siis riippunut koulutustasosta.

Toinen jako oli tarkempi ryhmittäen vastaajien koulutustason suoritettujen tutkinnon mukaisesti. Tässäkin jaottelussa vastaajat ottivat hyvin samanlaisen kannan riippumatta tutkinnosta.

Kolmannessa kysymyksessä liittyen Pohjoismaiden yhteistyön tiivistämiseen puolustusvälineellisuudessa oli hieman enemmän hajontaa kuin muissa kysymyksissä. Koko vastaajajoukon keskiarvo oli tässä kysymyksessä 7,92, kun pelkän peruskoulun suorittaneiden keskiarvo jäi 7,37 ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden keskuudessa vastausten keskiarvo oli 8,28.

Vastaajien tuloluokka ja asema työelämässä

Mitä ylempään tuloluokkaan vastaaja kuului, sitä myötämielisemmin vastaaja suhtautui eri väittämiin. Poikkeama kaikkien vastaajien keskiarvoon oli suurimmillaan vastaajajoukossa, jonka tulot olivat korkeintaan 20 000 euroa vuodessa. Vastaavasti eniten samaa mieltä eri väittämien kanssa oli vastaajajoukko, jonka tulotaso vuodessa oli yli 85 000 euroa vuodessa.

Esimerkiksi ensimmäisessä kysymyksessä hallitusten välisestä yhteistyöstä Ukrainan aseavun rahoittamiseksi alle 20 000 euroa tienaavien vastaajien vastausten keskiarvo oli 7,62 ja yli 85 000 euroa tienaavien vastausten keskiarvo oli 8,56. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 8,22. EOS-vastauksia oli sitä enemmän, mitä alempi koulutustaso vastaajaryhmällä oli.

Asema työelämässä toi myös jonkin verran hajontaa vastaajien suhtautumisessa eri väitteisiin. Lähes kaikissa neljässä kysymyksessä ryhmä ”työntekijät” oli vähiten samaa mieltä väittämien kanssa.

Kysymyksessä Ukrainan oikeutuksesta iskeä venäläisiin sotilaskohteisiin vähiten myötämielisiä olivat koululaiset/opiskelijat (keskiarvo 7,43), kun eniten väittämän kanssa samanmielisiä olivat alemmat toimihenkilöt (8,20) ja eläkeläiset (8,06). Kaikkien vastausten keskiarvo oli tässä kysymyksessä 7,87.

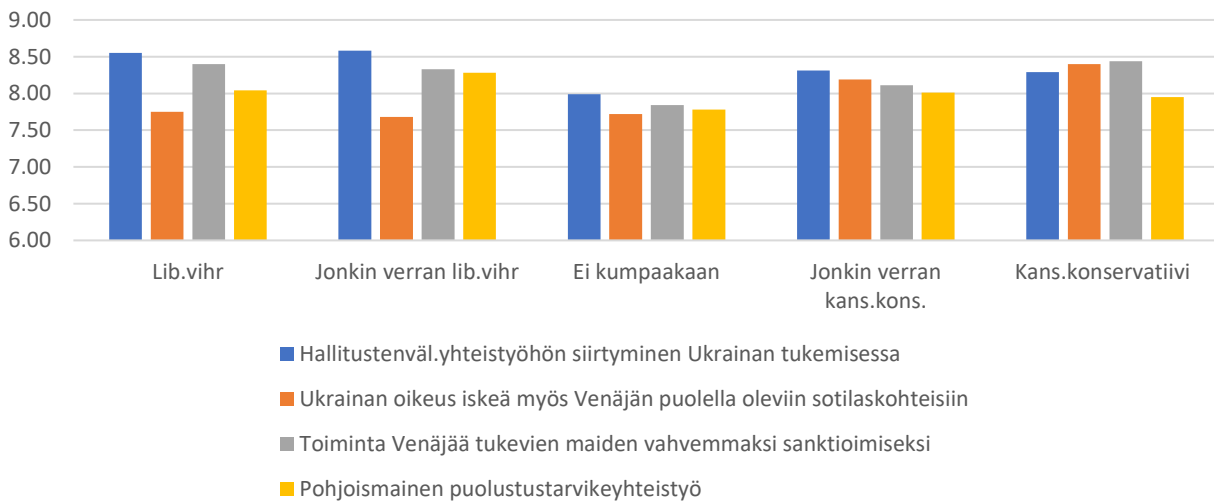
Yrittäjävastaajat olivat kaikissa vastauksissa myötämielisimpien tai toiseksi myötämielisimmässä joukossa. Esimerkiksi Pohjoismaisen yhteistyön tiivistämisessä yrittäjien vastausten keskiarvo sai arvon 8,39, kun taas työntekijöiden vastausten keskiarvo oli 7,36. Yrittäjillä oli myös selvästi vähemmän EOS-vastauksia kuin kaikilla vastaajilla keskimäärin.

OSA 2: Vastausten tarkastelu vastaajien puoluekannan mukaan

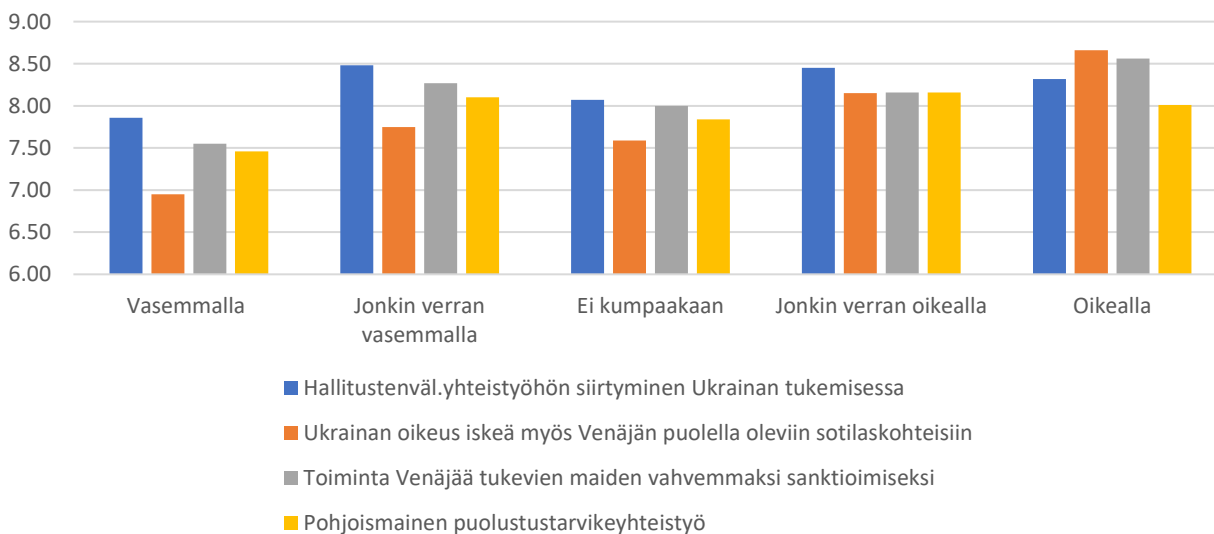
Puolueita ja niiden kannattajia tarkastellaan nykyään usein ns. vasemmisto-oikeisto - GAL-TAN-nelikentällä. Samoja akseleita voidaan tietysti käyttää myös riippumatta puoluekannatuksista. Vastaajien asemoituminen näille akseleille voidaan määrittää joko asiakysymysten perusteella tehdyn analyysin perusteella tai sitten kysymällä suoraan, mihin kohtaan tällaisia janoja vastaaja mieltää itse asettuvansa. Näillä eri tavoilla saadut tulokset ovat esimerkiksi puoluebarometrissa saatavan vertailutiedon perusteella hyvin lähellä toisiaan. Tässä kyselyssä on käytetty itseidentifikaation perustuvaa tapaa.

Tässä kyselyssä näkyi, ettei Ukrainan tukemiseen liittyviä näkemuseroja ollut juurikaan liberaalivihreiden ja kansalliskonservatiivien välillä. Jonkin verran eroa sen sijaan syntyy, kun vastaajat asetetaan vasemmisto-oikeistoakselille. Hallitustenväliseen yhteistyöhön siirtymistä koskevaa kysymystä lukuunottamatta näkyy muutos myötämielisempään suuntaan, kun siirrytään akselilla vasemmalta oikealle. Toki erot eivät tälläkään ulottuvuudella ole suuria.

Vastausten keskiarvot liberaalivihreä-kansalliskonservatiiviakselilla

Vastausten keskiarvot vasemmisto-oikeistoakselilla

Kysymys 1: Hallitustenväliseen yhteistyöhön siirtyminen Ukrainan aseavussa

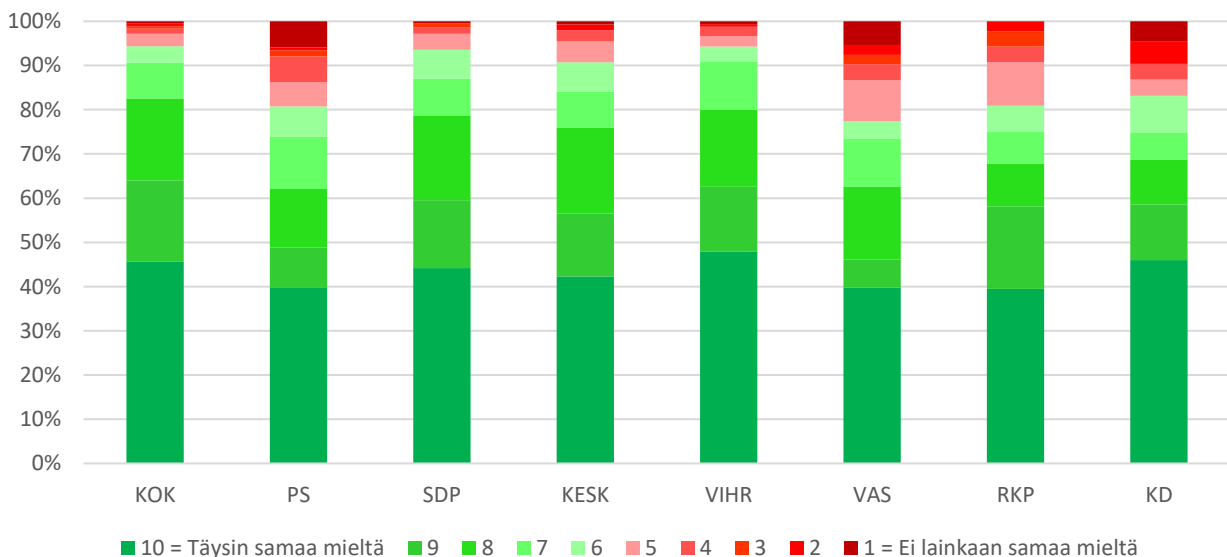
Kysymyksen tarkka muotoilu: *”Ukrainan aseavun rahoittamiseksi on tarvittaessa tehtävä EU-maiden kesken vapaaehtoista hallitustenvälistä yhteistyötä, jotta mahdollisesti Venäjälle myötämieliset jäsenmaat eivät pystyisi estämään sitä.”*

Kysymys on ajankohtainen etenkin siitä syystä, että tätä raporttia laadittaessa EU:n 50 miljardin apupaketti Ukrainalle on pysähdyksissä, koska Unkari veto-oikeuttaan käyttämällä on estänyt sen etenemisen. EU-maat ovat kuitenkin onnistuneet kiertämään eri yhteyksissä yksimielisyysvaateen asettamia esteitä erilaisilla tavoilla, joista yksi on kaavailun hankkeen toteuttaminen siihen halukkaiden maiden hallitustenvälisenä yhteistyönä.

Tämä kysymys on tarkoitettu kartoittamaan kansalaisten suhtautumista juuri tällaiseen tapaan yksimielisyysvaateen kiertämiseksi. Tiedolla voi olla merkitystä esimerkiksi laajemmassa keskustelussa määräänemmistöpäätöksentekoon siirtymisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla. Mikäli näyttää siltä, että kriittisissä kysymyksissä yksimielisyysvaatimuksen kiertämisestä muodostuu EU:ssa tosiasiallisesti vakiintunut poliittinen kulttuuri, voi olla, että näkökulmasta tulee myös argumentti tästä käytävässä keskustelussa.

Yksimielisyysvaateesta on haluttu pitää kiinni erityisesti itäisen Keski-Euroopan maissa. Tähän yksi syy on ollut koettu epäluottamus Saksaa kohtaan, mitä tulee erityisesti suhtautumiseen Venäjän uhan torjumiseen ja koettuun solidaarisuuden puutteeseen. Toisaalta juuri Unkari on aiemminkin profiloitunut esim. Kiinalle hankalien päätösten torjumisessa. Konsensuskulttuuri EU-päätöksenteossa vaikuttaa olevan rapautumaan päin.¹

EU-aseavun rahoittaminen hallitustenvälisillä järjestelyillä, puoluekannan mukaan (%)

¹ Novaky, 23.

Kaikkien vastausten keskiarvo tähän väittämään oli 8,22. Kokoomuksen kannattajien vastaukset ylsivät asteikolla 1–10 korkeimmalle, arvoon 8,71. Myös vihreiden (8,69) ja SDP:n (8,58) kannattajien joukossa väitteen kanssa oltiin enemmän samaa mieltä kuin kaikki vastaajat keskimäärin.

Kokoomuksen, vihreiden ja kristillisdemokraattien kustakin kannattajaryhmästä tasan sama 44 % oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä (10).

Sen sijaan vasemmistoliiton (7,63) ja perussuomalaisten (7,71) kannattajien joukossa oltiin muihin eduskuntapuolueisiin² verrattuna vähemmän samanmielisiä väittämän kanssa. Vaikka näiden vastausten keskiarvo jäi alemmas, oli perussuomalaistenkin kannattajista kuitenkin 37 % ja vasemmistoliitossakin 34 % väitteen kanssa täysin samaa mieltä (10).

---

² Liike Nyt on jätetty huomiotta tässä ja myöhemmissä puolueiden välisissä vertailuissa, sillä vastaajajoukko jäi 33 henkilöön (vrt. Kokoomus 393, PS 289, SDP 366, Kesk. 160, Vihr. 135, Vas. 145, RKP 66, KD 61).

Kysymys 2: Ukrainan oikeus iskeä sotilaskohteisiin myös Venäjän alueella

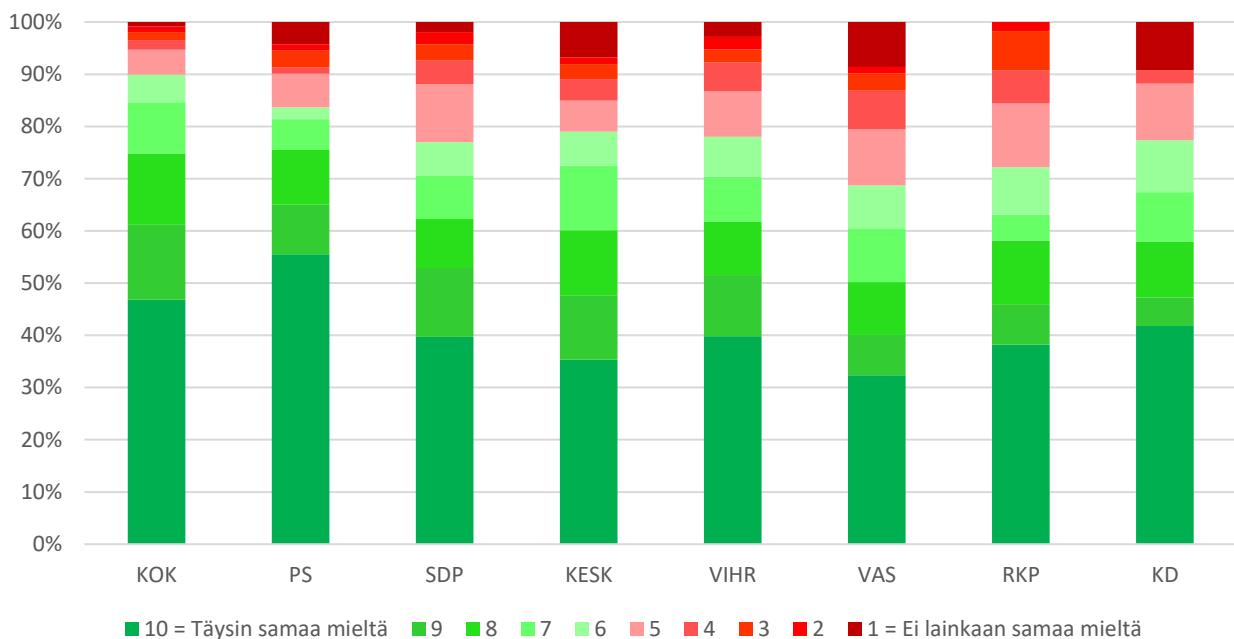
Kysymyksen tarkka muotoilu: ”Ukrainalla on täysi oikeus iskeä venäläisiin sotilaskohteisiin myös Venäjän alueella.”

Aseapua koskevassa keskustelussa on koko sodan ajan ollut vaihtelevalla intensiteetillä esillä kysymys mahdollisesta eskalaatoriskistä, jonka jotkut katsovat liittyvän esimerkiksi pidemmän kantaman aseistuksen tai joidenkin asetyyppien luovuttamiseen Ukrainan käyttöön. Oikeammin kyse on siitä, missä määrin Venäjän tätä koskeva uhkailu olisi otettava todesta eli annetaanko Venäjän tällaisella uhittelulla tosiasiaa estää länsimaita antamasta Ukrainalle sen tarvitsemaan apua.

Pidättäytyminen iskemästä Venäjän alueelle on ollut esillä ehtona eräiden aseiden luovuttamiselle. Toisaalta Ukraina on itse kehittänyt omaa tuotannollista kyvykkyyttä esimerkiksi pitkän kantaman lennokkiseiden sekä meridroonien osalta. Ukraina on sodassa kuitenkin se osapuoli, jonka kimppuun hyökätään, ja sillä on YK:n peruskirjan mukainen oikeus puolustautumiseen. Hyökkääjän alueella sijaitsevia sotilaskohteita ei ole suljettu tämän oikeuden piiristä ulos myöskään kansainvälisen oikeuden perusteella.

Kysymys on muotoiltu siten, että vastaaja oletettavasti lähestyy sitä ennen muuta moraalisen oikeutuksen näkökulmasta, koska kansainvälistä oikeutta tai muuta juridista puolta ei ole erikseen tuotu kysymyksenasettelussa esiin.

Ukrainan oikeus iskeä myös Venäjän alueella oleviin sotilaskohteisiin, puoluekannan mukaan (%)

Neljästä Ukrainan sotaa koskevasta kysymyksestä Ukrainan oikeutus iskeä Venäjän alueella venäläisiin sotilaskohteisiin aiheutti vastaajajoukkojen välillä eniten hajontaa. Myös kaikkien vastausten keskiarvo oli tässä kysymyksessä matalin, tosin silti 7,87 luvun 10 ollessa täysin samaa mieltä väittämän kanssa.

Oikeutuksesta iskuihin olivat selvästi eniten samaa mieltä kokoomuksen kannattajat (8,46) ja toisekseen perussuomalaiset (8,33). SDP:n, vihreiden, keskustan, KD:n ja RKP:n kannattajien vastausten keskiarvo asettui välille 7,51–7,77. Puolueista erottui tässä kysymyksessä vasemmistoliitto, jota kannattavien vastaajien keskiarvo oli 7,00.

Vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajien joukossa oli hieman enemmän EOS-vastauksia kuin muissa vastaajajoukoissa. Esimerkiksi vasemmistoliiton kannattajista 13 % ei osannut vastata kysymykseen, kun perussuomalaisissa heitä oli vain 3 %.

Mitä enemmän vastaajat asemoivat itsensä oikeisto–vasemmistoakselilla oikealle, sitä samanmielisempiä he olivat väittämän kanssa. Samoin kansalliskonservatiivisimmat olivat myötämielisempiä kuin liberaalivihreät. Tällä ulottuvuudella jako ei kuitenkaan ollut yhtä selvä.

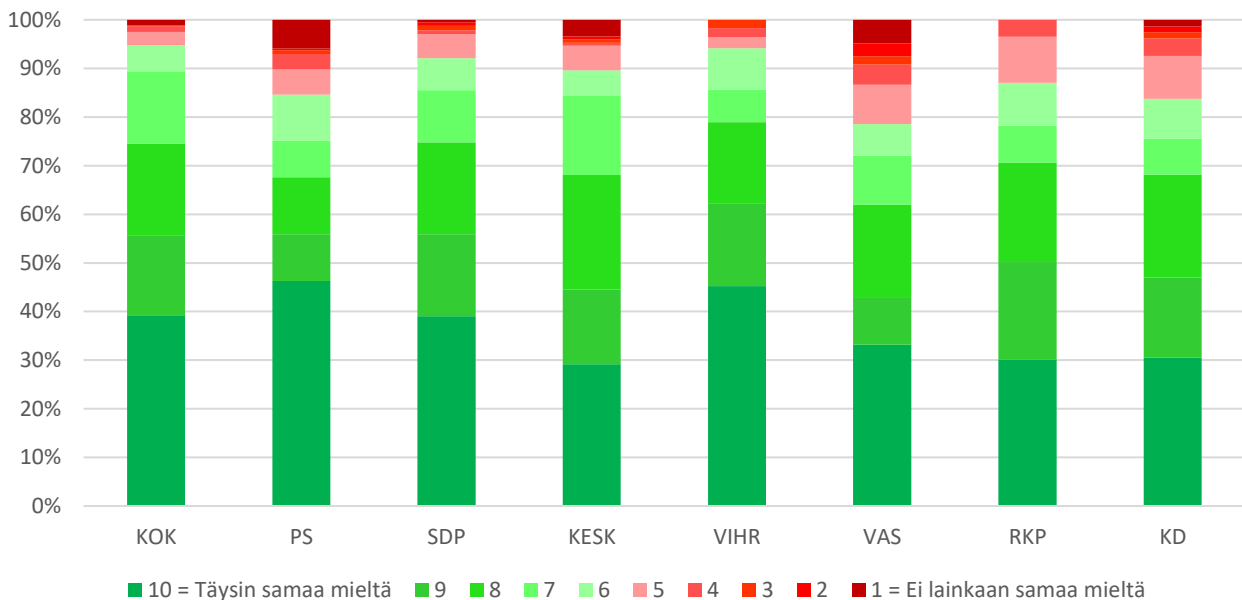
Kysymys 3: Kansainvälinen yhteistyö Venäjää tukevien maiden vahvemiksi sanktioimiseksi

Kysymyksen tarkka muotoilu: ”Suomen on nykyistä voimakkaammin toimittava sen puolesta, että Venäjää avustavia maita kuten Irania sanktioidaan ja painostetaan kansainvälisillä päätöksillä entistä laajemmin.”

EU on määrännyt Venäjälle pakotteita Venäjän aloitettua 24. helmikuuta 2022 hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan. Pakotteiden asettaminen oli toki aloitettu jo Krimin valtaamisen jälkeen vuonna 2014. Pakotteisiin sisältyy kohdennettuja rajoittavia toimenpiteitä (henkilöpakotteita), talouspakotteita ja viisumitoimenpiteitä. EU on hyväksynyt pakotteita myös Valko-Venäjää vastaan sen osallistumisesta Ukrainaan kohdistuvaan hyökkäykseen sekä Irania vastaan droonien valmistuksesta ja toimittamisesta.³

Tässä kysymyksessä kartoitettiin suomalaisten kantoja siihen, pitäisikö venäjämielisten maiden sanktiointia ja painostusta lisätä.

Toiminta Venäjää tukevien maiden kuten Iranin nykyistä voimakkaamiksi sanktioimiseksi, puoluekannan mukaan (%)

Vastausten keskiarvoksi saatiin 8,10 eli sanktioiden laajentamiseen suhtauduttiin hyvinkin myötämielisesti.

Vihreiden kannattajat olivat väittämän kanssa eniten samaa mieltä (8,61) ja toiseksi myötämielisimmin suhtautuivat kokoomuksen kannattajat (8,48). Vasemmistoliiton kannattajien keskuudessa sanktioiden lisäämisestä oltiin vähemmän samanmielisiä kuin muiden puolueissa, mutta vastausten keskiarvo ylsi tässäkin joukossa 7,54:ään.

Toisaalta on huomioitava, että täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli kuitenkin peräti 30 % vasemmistoliitonkin kannattajista. Luku on korkeampi kuin keskustan ja RKP:n kannattajissa (27 %). Vasemmistoliiton kannattajien vastausten keskiarvon jääminen matalammalle kertoo siitä, että vasemmistoliiton sisällä on hieman enemmän hajontaa kuin muissa puolueissa.

³ Euroopan unionin neuvosto (www)

Vastaajien jako vasemmisto-oikeisto akselilla osoittaa, että vasemmalle itsensä asemoineet suhtautuivat väittämään nihkeimmin (7,55) ja vastaavasti oikealla väittämään suhtauduttiin kaikkein myötämielisimmin (8,44). Liberaalivihreä–kansalliskonservatiiviakselilla vastausten keskiarvoissa ei ollut juurikaan hajontaa.

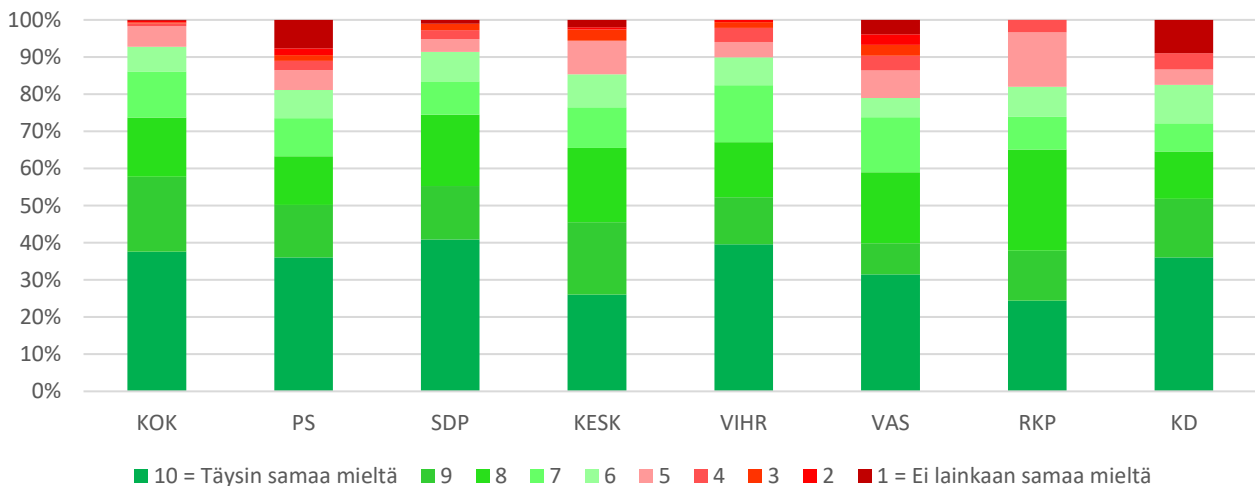
Kysymys 4: Puolustusvälineteollisuusyhteistyön vahvistaminen pohjoismaiden kesken

Kysymyksen tarkka muotoilu: ”Pohjoismaiden on tiivistettävä yhteistyötään esimerkiksi puolustusvälineteollisuudessa Ukrainan auttamiseksi siltä varalta, että jotkut muut maat vähentävät aseellista apuaan.”

Pohjoismaiden välinen yhteistyö on laajaa eri sektoreilla päämääränä alueen ja siihen kuuluvien maiden integraation syventäminen. Suomen puolustusvoimien mukaan puolustusyhteistyön sektorilla tavoitteita ovat kansallisen puolustuskyvyn kehittäminen, kustannustehokkuus ja yhteisten ratkaisujen käyttöönotto.

Puolustusvälineteollisuudessa yhteistyön hyödyt koskettaisivat sekä talouden että turvallisuuden sektoria. Suomi on Venäjän vastainen raja paitsi Natolle ja EU:lle mutta myös muille Pohjoismaille. Kääntöpuolena on toki arvio siitä, kasaantuuko taakka Ukrainan sodan kustannuksista liikaa Pohjoismaiden harteille, jos vastuuta ollaan valmiita kantamaan muidenkin edestä.

Pohjoismaiden puolustustarvikeyhteistyö Ukrainan aseavun jatkamiseksi, puoluekannan mukaan (%)

Vastausten keskiarvoksi saatiin 7,92. Tässäkin kysymyksessä eniten samaa mieltä väittämän kanssa olivat kokoomuksen kannattajat (8,44), toiseksi eniten SDP:n kannattajat ja kolmanneksi vihreiden (8,22).

Tämänkin väittämän kanssa vähiten samaa mieltä olivat vasemmistoliiton kannattajat (7,49). Samoin kuin kysymyksessä Ukrainan oikeutuksesta hyökätä Venäjällä sijaitseviin sotilaskohteisiin, perussuomalaiset olivat lähellä vasemmistoliittoa. Perussuomalaisten kannattajien vastausten keskiarvo oli 7,63.

Perussuomalaisten vastaajien joukossa oli kuitenkin selvästi vähemmän EOS-vastauksia (vain 3 %), kun taas vasemmistoliiton kannattajista peräti 15 % ei osannut sanoa vastaustaan tähän kysymykseen.

Tässä kysymyksessä ei näkynyt kovin selvästi vastausten välisiä eroja vasemmisto–oikeistoakselilla. Vielä tasaisemmin vastaukset jakaantuivat liberaalivihreä–kansalliskonservatiivi-jakolinjalla.

Kommentti: Vaikka vasemmistoliiton ja perussuomalaisten kannattajien vastausten keskiarvot olivat lähellä toisiaan, selitys voi olla hyvinkin erilainen. Todennäköisesti vasemmistoliiton kannattajat eivät ole täysin samaa mieltä puolustusvälineteollisuudesta, kun taas perussuomalaiset saattavat epäröidä ennemminkin pohjoismaista yhteistyötä.

Lähteet

EU:n neuvosto: Venäjälle asetetuista pakotteista.

<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/#sanctions>

Nováky, Niklas. *Euroopan turvallisuuskonferenssi ja strategisen kompassin valmisteluprosessi: Suomen prioriteetit EU:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa*. Julkaisussa ”Suomi, Eurooppa ja Läntinen turvallisuusyhteisö. Mitä seuraavaksi?” Ajatuspaja Toivo & Wilfried Martens Centre for European Studies. Helsinki 2021. Verkojulkaisun osoite: <https://toivoajatuspaja.fi/wp-content/uploads/2021/11/Suomi-Eurooppa-ja-L%C3%A4ntinen-turvallisuusyhteis%C3%B6.pdf>

Puolustusvoimat, kansainvälinen toiminta. Pohjoismainen puolustusyhteistyö:

<https://puolustusvoimat.fi/kansainvalinen-toiminta/pohjoismainen-puolustusyhteistyö>